

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2026-771

29.6.2026

Trafikksforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Gebyr for uforsikret motorvogn – opphør av forsikring – disp. - rettsvillfarelse

Klager ble ilagt gebyr for manglende forsikring 18.5.21, etter at forsikringsavtalen gikk til opphør som følge av manglende betaling. Kjøretøyet ble registrert vraket 21.3.22. Klager anfører at han var av den oppfatning at kjøretøyet ble kondemnert etter at det brant opp under en brann i et bilverksted 13.2.21. Det var forbud mot å bevege seg inn på det berørte området frem til riving av hallen var ferdig i slutten av februar 2022. Bilens vognkort lå i bilen, og klager hadde ikke tilgang til registreringsnummer etter brannen. Bilen har ikke vært på veien etter at den brant, og det har vært umulig å bevise at den ikke har eksistert etter fredag 13.2.21. Trafikksforsikringsforeningen opprettholdt gebyrileggelsen og viste til at kjøretøyet var uforsikret i tidsrommet 13.5.21 – 20.3.22. Gebyrkravet er sendt til klagers folkeregistrerte adresse og har ikke kommet i retur. Trafikksforsikringsforeningen fant ikke at brudd på plikten til å tegne forsikring, i det foreliggende tilfellet, må ansees som unnskyldelig som følge av forhold utenfor klagers kontroll. Nemnda kom til at gebyret var korrekt ilagt, og at det ikke var grunnlag for dispensasjon. Nemnda viste videre til Trafikksforsikringsforeningens adgang til å vurdere reduksjon av gebyret, og bemerket at gebyrets størrelse ikke stod i et rimelig forhold til klagers forseelse hensett blant annet til at kjøretøyet ikke utgjorde noen trafikkskaderisiko etter brannen 13.2.21.

GEBYRETS STØRRELSE: 18.5.21 – 20.3.22

Saksfremstilling

Det fremgår av kjøretøyregisteret at klager er oppført som eier av det aktuelle kjøretøyet.

Kjøretøyet var forsikret frem til 12.5.21, da forsikringen gikk til opphør som følge av manglende betaling. Den 13.5.21 la forsikringsforetaket inn opplysning i TFFAuto om at forsikringen hadde opphørt, og Trafikksforsikringsforeningen varslet klager elektronisk om at kjøretøyet fremstod uforsikret på SMS samme dag. Kjøretøyet ble registrert vraket 21.3.22.

Trafikksforsikringsforeningen ila klager gebyr for perioden fra og med 18.5.21 til og med 20.3.22. Gebyrkravet ble sendt til klagers folkeregistrerte adresse, og kom ikke i retur.

Klager v/fullmektig påklagde gebyrileggelsen den 16.10.25.

På klagers vegne er det fremholdt at kjøretøyet ble kondemnert i forbindelse med brann i verkstedet den stod parkert. Klager anfører at korrespondanse fra TFF ikke er sendt til riktig adresse. Klager anfører at eier er lite kjent med systemet i tillegg til at han skyr det meste av problemer og lar seg lett overkjøre.

Trafikksforsikringsforeningen innhentet kommentar fra forsikringsforetaket om opphøret. Forsikringsforetaket dokumenterte at det hadde fulgt vanlig purreløp i forbindelse med opphør av avtalen, og at ingen brev var kommet i retur i denne forbindelse.

Trafikksforsikringsforeningen ga ikke klager medhold i klagen, og saken ble overført til sekretariatet for Finansklagenemnda for ny vurdering. Klager har opprettholdt klagen.

Partenes anførsler

Klager avviser at det er grunnlag for å ilegge gebyr. Klager viser til at bilen brant opp i et bilverksted 13.2.21, og at det var forbud mot å bevege seg inn på det berørte området frem til riving av hallen var ferdig i slutten av februar 2022. Bilens vognkort lå i bilen, og klager hadde ikke tilgang til registreringsnummer etter brannen. Bilen ble levert til skroting på oppdrag fra forsikringsforetaket. Bilen har ikke vært på veien etter at den brant, og det har vært umulig å bevise at den ikke har eksistert etter fredag 13.2.21. Klager har ikke visst bedre enn at han har betalt krav fra forsikringsforetaket, og senere fra inkassoselskap. Klager krever at kravet som er sendt til inkasso, blir tilbakekalt av TFF, og at TFF betaler klager tilbake det han har betalt inn.

TFF opprettholder gebyrileggelsen. TFF anfører at det fremgår av TFFAuto at kjøretøyet var uforsikret 13.5.21 – 20.3.22, og at det ble registrert vraket den 21.3.22. TFF mener det fremstår som om at forsikringsselskapet har overholdt ordinære purrerutiner ved manglende betaling. TFF mottok melding fra forsikringsforetaket 12.5.21. Kjøretøyet ble uforsikret fra 13.5.21 og varsel ble sendt til eier samme dag. Klager ble derfor varslet av TFF i henhold til gjeldende forskrift. Gebyrkravet ble sendt til klager 18.5.21. Gebyrkravet er sendt til eiers folkeregistrerte adresse og har ikke kommet i retur. Gebyrkravet anses derfor som mottatt. Det fremgår av Folkeregisteret at klagers adresse ble endret 30.5.24, altså etter gebyret ble ilagt og etter gebyrperioden var avsluttet.

Det er foretatt rettslige skritt for forlengelse av foreldelsesfristen for deler av gebyret. For perioden 13.5.21 – 18.10.21 ble det sendt utleggsbegjæring 25.4.22 som ble avholdt 13.6.22. Ny utleggsbegjæring ble sendt 3.3.25 som ble avholdt 4.8.25. Foreldelse er dermed utsatt til 4.8.35. Perioden 19.10.21 – 20.3.22 ble avsluttet 3.6.24 grunnet innbetaling.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet kom til at det ikke var grunnlag for å gi klager medhold. Begrunnelsen fra sekretariatet er inntatt under:

(...)

Sekretariatets begrunnelse

Slik saken er opplyst, har klager betalt inn deler av det ilagte gebyret. Sekretariatet forstår det imidlertid slik at klager mener at gebyret ikke skulle vært ilagt, og vil derfor vurdere hele gebyrileggelsen samlet.

Vilkårene for gebyrileggelse

Vi ser først på om vilkårene for gebyrileggelse er oppfylt.

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Dersom forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikksforsikringsforeningen ilegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. (heretter omtalt som gebyrforskriften) §§ 4 og 5.

Det fremgår av sakens dokumenter at klager var eier av kjøretøyet, og at det var registrert og uforsikret fra og med 13.5.21 til og med 21.3.22, da det ble vraket. Klager har anført at bilen brant opp på verksted 13.2.21, altså før gebyrperioden begynte.

Nemnda har i en rekke saker slått fast at forsikringsplikten ikke er knyttet til om kjøretøyet er i bruk eller ikke. Forsikringsplikten er regulert i bilansvarslova § 15. Første punktum i bestemmelsen er en kobling til registreringsreglene. Motorvogn som er registrert eller skulle vært registrert eller hatt kjennemerke skal forsikres. Selv om ikke-bruk reduserer faren for at kjøretøyet påfører skade, er det umulig for myndighetene å kontrollere om et gitt kjøretøy brukes eller ikke, jf. blant annet FinKN 2025-143. Selv om kjøretøyet i denne saken hadde brent opp og ikke kunne brukes, var det fortsatt registrert, og dermed også forsikringspliktig.

Gebyrileggelsen for perioden fra og med 13.5.21 til og med 21.3.22 fremstår som korrekt ilagt etter forskriften §§ 4 og 5.

Varsling og underretning

Klager har overfor TFF anført at korrespondanse fra TFF ikke ble sendt til riktig adresse.

Vi vil i det følgende vurdere om TFF har varslet og ilagt gebyret i henhold til gebyrforskriftens §§ 6 og 7.

Det fremgår av forskriften § 6 første ledd at siste forsikringstaker av kjøretøyet skal varsles elektronisk så snart det fremgår av TFFAuto at kjøretøyet er uforsikret, forutsatt at kontaklinformasjonen til vedkommende er «tilgjengelig». I dette tilfellet varslet TFF klager per SMS 13.5.21, da gebyrperioden begynte. TFF har dermed overholdt sin varslingsplikt.

Videre sendte TFF ut gebyrkravet i tråd med forskriftens § 7. Kravet ble sendt til adressen X. TFF har dokumentert at dette var klagers folkeregistrerte adresse frem til 30.5.24, som var etter gebyrperiodens slutt. TFF har opplyst at kravet ikke har kommet i retur, og gebyrkravet må derfor anses som betryggende avsendt, jf. blant annet sak FinKN 2019-962 og 2019-085.

TFF har etter dette varslet og ilagt gebyret i tråd med gebyrforskriften §§ 6 og 7.

Vilkårene for dispensasjon (hel eller delvis ettergivelse av gebyret)

Spørsmålet blir så om det er forhold i denne saken som gir grunnlag for dispensasjon fra gebyrplikten.

Når vilkårene for gebyrileggelse er oppfylt, må gebyret som utgangspunkt betales. Etter bilansvarslova § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9 kan gebyret imidlertid ettergis helt eller delvis dersom unnlatelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som «unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll».

Nemnda uttalte i avgjørelsen FinKN 2020-189 følgende om utgangspunktet for vurderingen:

Det fremgår av forarbeidene til lovbestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 pkt. 15.10 at den forsikringspliktige er ansvarlig for alle forhold innenfor egen «kontrollsfære», uavhengig av om vedkommende er noe å bebreide. Alt som den forsikringspliktige selv har kunnet påvirke anses som kontrollerbart. Departementet uttaler videre at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger forhold utenfor den forsikringspliktiges forhold, påhviler den som påberoper seg en slik omstendighet.

Det fremgår videre av nemndas praksis at det sentrale i vurderingen av dispensasjonsadgangen er om klager hadde handlingsalternativer for å opprettholde forsikringsplikten og unngå gebyrileggelse, se for eksempel FinKN 2023-14.

Spørsmålet er om dette er forhold som kan gi grunnlag for dispensasjon i denne saken.

Klager har anført at det var forbud mot å bevege seg inn på det berørte området frem til riving av hallen var ferdig i slutten av februar 2022. Bilens vognkort lå i bilen, og klager hadde ikke tilgang til registreringsnummer etter brannen. Bilen har ikke vært på veien etter at den brant, og det har vært umulig å bevise at den ikke har eksistert etter fredag 13.2.21.

Sekretariatet forstår det slik at klager ikke forstod at forsikringsplikten fortsatte etter at bilen brant opp. Det følger av nemndas praksis at rettsvillfarelse, altså uvitenhet om rettsreglene, som utgangspunkt ikke kan føre til dispensasjon, jf. FinKN 2019-812, FinKN 2021-1224 og FinKN 2021- 861. Ved slik uvitenhet må man i utstrakt grad ta ansvaret for egen forståelse eller misforståelse av de faktiske forhold. Det skal altså mye til for at uvitenheten skal anses unnskyldelig.

I klagers tilfelle gikk det et flere måneder fra bilen brant opp, til forsikringen opphørte på grunn av manglende betaling. Klager hadde etter vårt syn i denne perioden mulighet til å undersøke om det fortsatt var nødvendig å betale forsikring eller å ha bilen registrert. Klager fikk tilsendt purringer fra forsikringsforetaket med informasjon om at forsikringen ville opphøre og at gebyr for uforsikret motorvogn

ville påløpe dersom kjøretøyet ble uforsikret. Særlig fikk klager oppfordring til å undersøke nærmere om forsikringsplikten da han fikk SMS fra TFF 13.5.21 om at bilen fremstod uforsikret. Selv om det var vanskelig for klager å forstå språket, følger det av nemndas praksis at dette ikke gir grunnlag for dispensasjon fra gebyret, fordi man uavhengig av språk plikter å sette seg inn i de regler som gjelder når man eier et kjøretøy, jf. FinKN 2021-863. Vi kan derfor ikke se at klagers villfarelse om forsikringsplikten var unnskyldelig.

Videre forstår vi anførselen om at klager ikke hadde tilgang til bilens kjennemerker slik at han mener at han ikke kunne avregistrere bilen selv. Sekretariatet har forståelse for at klager har utfordringer med språket og regelverket, og at det kan være vanskelig å finne ut av hva man bør gjøre i en slik situasjon. Bilens kjennemerker fremgikk imidlertid både av fakturaspesifikasjon som klager fikk tilsendt fra forsikringsforetaket, og i SMS-varsel og faktura fra TFF. Klager kunne ha henvendt seg til TFF eller til Statens vegvesen for å få veiledning om hvordan han burde gå frem for å avregistrere kjøretøyet. Gebyrperioden kunne på denne måten vært unngått og/eller kortet ned.

Vi har etter dette kommet til at klager hadde handlingsalternativer for å overholde forsikringsplikten. Når det finnes handlingsalternativer, er det ikke grunnlag for dispensasjon fra det ilagte gebyret.

Avslutningsvis vil vi vise til at reglene om dispensasjon skal praktiseres strengt, blant annet for å ivareta likebehandlingshensyn. I forarbeidene ble det også fremhevet at det ikke er av betydning om den ansvarlige kan bebreides eller ikke. Det avgjørende er om årsaken til den uforsikrede perioden skyldes forhold utenfor eierens kontroll. Vi kan dessverre ikke se at det er tilfellet i denne saken.

Gebyret kan derfor ikke ettergis, jf. bilansvarslova § 17 a annet ledd og forskriften § 9.

Sekretariatet bemerker ellers at vårt mandat er begrenset til å vurdere om gebyret er korrekt ilagt etter gebyrforskriften. Vi kan ikke vurdere TFFs kundeservice eller lang saksbehandlingstid.

Lemping av størrelsen på gebyret

Gebyrperioden i denne saken er svært lang. Når det gjelder forhold som er ikke er omfattet av bestemmelsen i gebyrforskriften § 9, er det opp til TFF å vurdere om gebyret helt eller delvis bør ettergis (se sak FinKN 2019-083). Det kan i enkelte tilfeller være grunnlag for å ettergi gebyret selv om vilkårene for dispensasjon ikke er oppfylt. Om dette heter det i Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 side 202:

Utover tilfellet som i annet ledd er angitt som ettergivelsesgrunn, vil det først og fremst være i særlige tilfeller at det kan være aktuelt å ettergi kravet. Trafikksforsikringsforeningen vil også kunne lempe på et krav ut fra rene innfordringsmessige hensyn.

Det fremgår av også av de nevnte forarbeidene (side 200) at Trafikksforsikringsforeningen har en aktivitetsplikt til å følge opp unnlater av å betale gebyr. Finansklagenemnda kan ikke ta stilling til rene spørsmål om lemping, og du må derfor eventuelt ta kontakt med Trafikksforsikringsforeningen når det gjelder dette.

Problemstillingen for nemnda

Spørsmålet til nemnda er om gebyret er korrekt ilagt, og om det er grunnlag for dispensasjon

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Klagers fullmektig har i sitt sluttinnlegg påpekt at klager trolig ikke har vært «åndsnærværende eller innforstått med reglene til å melde flytting da han flyttet». Nemnda forstår dette som en anførsel om at klager ikke har mottatt brev som er sendt til hans forrige bopel.

Forsikringsforetakets korrespondanse med klager er lagt frem. Alle dokumentene er sendt til en adresse i Oslo. Korrespondansen viser at klager unnlot å betale forsikringspremie fra antagelig februar/mars 2021, og at han ble purret to ganger før forsikringen ble sagt opp i brev 23.4.21. Forsikringsforetaket har skriftlig opplyst at ingen av brevene kom i retur. Det er også lagt frem kopi av folkeregistrerte opplysninger som viser at klager har meldt adresseendring en rekke ganger tidligere, men at han endret den tidligere oppgitte adresse først 30.5.24, lenge etter at gebyrperioden tok slutt.

Nemnda legger etter dette til grunn at klager i rettslig forstand må anses for å ha mottatt brevene som forsikringsforetaket sendte ham.

Når det gjelder Trafikkforsikringsforeningens varslings- og underretningsplikt, viser nemnda til sekretariatets redegjørelse som nemnda i det alt vesentlige kan slutte seg til. Klager ble varslet elektronisk 13.5.21, og gebyrkravet ble sendt ham i posten den 18.5.21. Brevet, som er lagt frem, viser at det ble sendt til klagers den gang folkeregistrerte adresse og anses derfor for å være kommet frem til ham.

Når det gjelder dispensasjon, har klagers fullmektig vist til at klagers bil ble totalskadet i en omfattende industribrann 13.2.21. Bilen ble begravd i bygningsruinene og verken skilter eller vognkort var deretter tilgjengelig.

Ilagt gebyr kan etter bilansvarslova § 17 a andre ledd etter søknad ettergis helt eller delvis «dersom brot på plikta til å tinga trafikktrygding må reknast som unnskuldeleg som følge av tilhøve utanfor den ansvarlege sin kontroll.»

I Prop. 1 LS (2017-2018) på side 202 uttaler Finansdepartementet blant annet følgende om dispensasjonsregelen:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin «kontrollsfære», uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren. Forsikringsselskapenes døgnåpne tilbud innebærer at det normalt kan tegnes forsikring når som helst.

Dispensasjonsadgangen bygger på det såkalte «kontrollansvaret». Det sentrale er at man blir ansvarlig for alle forhold innenfor sin egen «sfære», og at ansvar inntreer selv om man ikke kan bebreides. Vurderingen er med andre ord objektivisert.

Klager, som opprinnelig kommer fra Serbia, har etter det opplyste arbeidet 25 år sammenhengende i et transportfirma her i landet. Han oppgis å beherske norsk dårlig, men det kan etter nemndas syn ikke tillegges noen betydning i vurdering av om dispensasjon skal gis. Han hadde på branntidspunktet eid kjøretøyet og betalt forsikring for det i flere år.

Da han mottok krav på forsikringspremie tidlig i 2021, kunne han tatt kontakt med sitt forsikringsforetak for å få hjelp og for å få vite bilens registreringsnummer dersom han ikke husket det. Det gjorde han ikke. Han unnlot også å ta kontakt med Trafikkforsikringsforeningen da han ble varslet på sms om at det ville påløpe gebyr og senere fikk gebyrkravet i posten. Bilens skilter sto på bilen og var ikke fysisk tilgjengelig etter brannen, men som godkjent sjåfør, burde han også kjenne til at han i en slik situasjon skulle ha meldt skiltene tapt, jf. kjøretøyforskriften § 2-25. Han kunne også kontaktet Statens vegvesen og søkt om midlertidig avregistrering av kjøretøyet.

Klager hadde påviselig flere handlingsalternativer, og i en slik situasjon gir bilansvarslova § 17 a ingen åpning for at gebyret ettergis, helt eller delvis.

Sekretariatet har i sin avgjørelse redegjort for mulighetene som Trafikkforsikringsforeningen har for å lempe på gebyrets størrelse, og nemnda kan i det vesentlige slutte seg til det som der er fremholdt. Nemnda viser også til at det dreier seg om til sammen et betydelig krav som ikke står i et rimelig forhold til klagers forseelse hensett blant annet til at kjøretøyet ikke utgjorde noen trafikkskaderisiko etter brannen 13.2.21.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Lars Enger Barnholdt (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant)